

közönség közül utána futottak. A merénylő a legközelebbi rendőrt agyonlőtte, ezzel egérutat nyert és az alsó városba menekült. Ott üldözői közül még egy rendőrt is megsebesített, ekkor azonban az utána futó közönség elfogta. A merénylő Jukics Luka, a zágrábi egyetemen huszecszlendős jogásznak van bejegyezve és boszniai születésű. A merénylet annyira fölzgatta, hogy eddig ki sem lehetett hallgatni.

Az újabb táviratok azt jelentik, hogy Hervais közoktatásügyi osztályfőnök, akit a merénylő golyója megsebesített, a sebeibe belehalt. A merénnyről kiderült, hogy ugyanaz, aki két év előtt Khuen-Héderváry Károly grófnak a zágrábi kulturpalotában lévő arc-képéből kivágott egy darabot.

Éjszaka jelentik, hogy a merénylőt a szociáldemokrata Népház nyomdája előtt teperték le és így sikerült kézrekeríteni. Az általános kavarodás magyarázza azt a körülményt, hogy a merénylő egyetemi hallgatónak sikerült az egész városban végig, a legélénkebb utcákon keresztül menekülnie. Az üldözők maguk sem tudták, mi történt és ezért kiáltották sokan: „Fogják meg, tolvaj!” Jukics joghallgató ebben a tanévben nem volt beiratkozva az egyetemre. Akik ismerik, rendkívül izgékonyak tartják és tudják róla, hogy önkéntes évében összeveszett századosával és ezért három évet szolgált. A diákok között heves természete miatt nem szerették. Egy társa, aki az egyetemről ismeri, azt vallotta a rendőrségen, hogy a merénylő neki pénteken ezt mondta:

— *Az a Kovács Gyula igazán bátor férfi. Csodálatos, hogy nálunk Horvátországban nem találkozik ilyen derék ember.*

Menekülés közben, amikor többször lőtt üldözőire, folyton ezt kiáltotta: „Abcug Cuvaj! Eljén Horvátország! Vesszen az áruló!” A rendőrségen olyan izgatottan viselkedett, hogy nem lehetett kihallgatni. Minden kérdésre azt felelte: Eljén Horvátország! Cellába zárták és megvárták, míg lecsillapodik. Este kezdődött a vallatás. Jukics Luka szvilai születésű bosnyák. A zágrábi egyetemen jogot hallgatott, de érintkezésben állott irodalmi körökkel is. A legutóbbi zágrábi diáksztrájk alkalmával megjelent brosurát is ő írta. Pénteken este detektívek elő akarták állítani, hogy ezen röpirat ügyében a rendőrség kihallgathassa. Ugy látszik, ez a körülmény is hozzájárult elhatározásához. A rendőrség rögtön megindította a nyomozást annak megállapítására, hogy volt-e bűntársa és e végből szombaton délután már beidézte és kihallgatta azt a nyolc diákot, akikkel Jukics péntek este óta a vendéglőben együtt tartózkodott. Fueskár detektív, aki Jukics üldözése közben szintén megsebesült, az irgalmasok kórházában fekszik. Állapota súlyos.

Másik távirat szerint a merénylő öt nap óta lakott Zágrábban. Főleg horvát egyetemi hallgatókkal érintkezett és pénteken is együtt volt velük egy kávéházban. Szombaton reggel a Kovacsics-vendéglőben többedmagával egy pohár bor mellett újságokat olvasott. Élénk vita volt a magyar parlamenti eseményekről és a geszti gazember ellen eldőrdült revolverlövésről. Jukics indulatosan kiáltott föl: *Ugyanezt kell tenni Zágrábban is!* Néhány perc múlva egy automobil túlkölése hallatszott és mindenki tudta, hogy Cuvaj kocsija jön. Luka Jukics kirohant az utcára és a következő pillanatban az automobilra lőtt. A merénylőn kívül még nyolc fiatal embert tartóztattak le, akik majdnem mind diákok és akik az utóbbi napokban sűrűn érintkeztek Jukicssal.

Kovács Gyula virágos ágyon.

Tisza István áldozatát ünnepli az ország. — A képviselő fölépül. — Tisza rokona vezeti a vizsgálatot! Már a kivallatásnál tartanak!

A szanatórium földszintjén a 21. számú szobában fekszik Kovács. Puzta és disztelen szoba, rézágygyal, fehér butorokkal. Az ajtó előtt két detektív: Hock Árpád és Huszka János ül; ezek résen vannak, hogy senki át ne léphesse a küszöböt. Még csak bepillantani sem engednek a beteghez, akihez egyébként rengeleg leül, távirat és virág érkezik az ország minden részéből.

Ezek a virágok és az üdvözlő táviratok megdöbbentő bizonyosságot tesznek arról, milyen hatalmas, országos részvét nyilatkozik meg a sorsa iránt. A leveleket a rendőrség emberei elfogdassák, nehogy Kovácsnak a külvilággal érintkezése lehessen. Sőt a bokrétaikat is szétlontogatják; szétszedik a virágokat, hogy meggyőződjenek róla, nem csempésztek-e levelet az illatos üzenetek közé. A szoba már tele van virággal, Kovács Gyula virágözön közepette pihen.

Két ápolónője el van ragadtatva tőle. Nem győzik magasztalni, milyen finom, milyen kedves ember; állandóan van számukra mosolya és minden buzgólkodásukat külön megköszöni. Teljesen csendes, de nem kérdez semmit, fekszik csöndesen. Az ápolónők kikisietnek az előcsarnokba, a szorongó hozzátartozókhoz, hogy megnyugtassák őket: jól van a beteg.

A családtagok egyébként néhányszor el vannak keseredve, hogy Kovács Gyulát, mielőtt még mentelmi jogát fölfüggesztették volna, őrizet alá vették és hogy családját nem engedik hozzá. Milyen fájlalják a fűrészt, vexáló kihallgatást, holott a betegnek pihenésre és mindenekelőtt az izgalmak kiheverésére lett volna szüksége.

Egry Béla ville szombaton az első hírt a képviselőházba Kovács Gyula állapotáról. A hírek mindenki őszintén megörült az ellenzéki folyosón, mert arról szólt, hogy Kovács Gyula föl fog épülni.

Egry Béla már korán reggel kiment a szanatóriumba és érdeklődött Kovács hogyléte felől. Akkor Herczel tanár még nem vizsgálta meg a beteget és csak annyit mondott Egry képviselőnek, hogy Kovács Gyula az éjszakát nyugodtan töltötte, amit máris biztató jelnek tekint arra nézve, hogy a katasztrófa elmarad és a sebesült fölépül.

Szombaton délből tizenkét órakor megjelent a Herczel-féle szanatóriumban Szlavek Ferenc vizsgálóbíró és újból kihallgatta Kovács Gyulát. A jegyzőkönyv fölvétele után kihirdette Kovács Gyula előtt, hogy az előzetes letartóztatást elrendeli a Bp. 14. §. 2. pontja értelmében.

Kovács, aki teljesen öntudatnál van, szomorú sóhajtás kíséretében vette tudomásul a letartóztatást és szeméi meglettek könnyel.

Kovács egyelőre a letartóztatás kihirdetése ellenére is a Herczel-szanatóriumban marad és csak akkor viszik át a rabkórházba, amikor ehhez Herczel tanár is hozzájárul. Ez azonban egyelőre még messze van, mert bár a sebesült állapota javul, a veszélyen még mindig nincs túl.

Szombaton a vizsgálóbíró házkutatást rendelt el Kovács Gyula lakásán. A házkutatást a vizsgálóbíró a rendőrség közbenjöttével délután ejtette meg.

Amit tettem, azt megtettem...

Polónyi Dezső, Kovács Gyula védője egy újságíró előtt így nyilatkozott:

— Megható férfiasággal és bátorsággal viseli el sorsát. Örömmel mondhatom, hogy ma

A szanatóriumban.

Még a Kovács Gyula legközelebbi hozzátartozóit, a testvéreit is a szanatórium előcsarnokában tartják vissza. Itt virrasztott Kovács nővére, dr. Gonda Henrikné és bátyja, dr. Szanyog Mihály volt országgyűlési képviselő. Mindketten lesve várják a betegszobából kiszivárgó híreket. Sándor László rendőrkapitány az ápolónőknél és a hivatalos közegeken kívül senkit be nem bocsát Kovácshoz, kivélt csupán az öreg szülőkkel hajlandó tenni, akik pénteken este megérkeztek ugyan, de mindeddig nem mentek be még fiukhoz, mert előbb az orvostól akarnak megnyugtató választ kapni, hogy látogatásuk izgalma nem fog-e megártani a betegnek? A két öreg, Strasszer Henrik inámi nagybérlő és felesége, szörnyen el van rémülve s egyedül az a remény nyugtatja őket, hogy fiuk talán fölépül nehéz sebéből.

délután két órakor állapota a javulás útján van. Szlavek vizsgálóbíró kihirdette előtte az előzetes letartóztatást elrendelő végzést, amire Kovács ezeket felelte:

— Amit tettem, azt megtettem, állom, vallalom. A többi a védőm dolga. En ez ügyben többet nem nyilatkozom.

— En a vele való beszélgetésből megállapítottam, hogy teljes egészében hitelt érdemlő igazság az ő vallomása. Nem készült ő a merényletre, amint ő maga mondja, az háborította föl leginkább, hogy amikor a rendőrök kihurcolták az ellenzéki képviselőket, a karzaton ülő nők zajos derűtséggel honorálták a rendőrök munkáját. Ez döntötte el és kergette fejébe a vért, Kovács, aki különben mindig neuraszténias és ideges ember volt s akit mi is annak ismertünk — szinte bámulatos, mily nyugodtan, mennyi testi és lelki fölénytel viseli el bizonyára iktóztos fájdalmait. Se az operációnál, se a kötözésnél, se a családdal való érintkezése közben soha ki nem ejtette e szót, hogy fájdalmai vannak. Ha eziránt megkérdezik, még orvosainak is azt feleli, hogy nincsenek. Szlavek vizsgálóbíró hatóság elleni erőszak és gyilkosság eszmei halmozatával vádolja Kovácsot.

Ezeket mondotta dr. Polónyi Dezső és még hozzátette, hogy Kovács azt üzenté vele a Pannóniában lévő képviselőknek, hogy nézzék el tettét, amire ő — Polónyi — kijelentette, hogy nemcsak hogy elnézik, de aggódva lesik fölépülését. Amikor azután kezét fogott vele, azt mondotta, hogy tekintse ezt az egész ellenzék kézzorításának.

Tisza rokona vezeti a rendőri vizsgálatot.

A budapesti rendőrség — ez az aljaságokon fölépülő rothadt intézmény — hóhéri kegyetlenséggel vetette rá magát a súlyos betegen fekvő Kovács Gyulára. Boda Dezső és Krecsányi Kálmán, ez a két operett-főrendőr nagyon sok érdemet akarnak most szerezni és állati dühvel „nyomoznak” Kovács Gyula ellen, akit nem volt nehéz „elfogni” a rendőrségnek, mivelhogy véresen ott maradt az eset színhelyén. Nem minden érdekesség nélkül való, hogy Kovács Gyula ellen a vizsgálatot — Tisza Istvánnak egy közeli atyafia folytatja. Sándor László ujdonsült rendőrtanácsosé az a kertes dicsőség, hogy Tisza Istvánnal rokonságban lehet. Sándor László ugyanis testvéröccse Sándor János volt belügyi államtitkárnak, Tisza István sógorának.

Ezt a rendőrséggel való atyafiságos viszonyt ügyesen értékesíti most a geszti betyár, mivelhogy a Kovács Gyula ellen való vizsgálatot Sándor László rendőrtanácsos irányítja. Tisza István rokonának kezén mennek keresztül az összes levelek, amelyek Kovács Gyula címére érkeznek a szanatóriumba. A bihari örült rokona, Sándor László folytatja le a kihallgatásokat Korodi kapitánnyal, ő referál az ügyek állásáról a bűnügyi osztály vezetőjének, szóval Tisza rokona tartja némileg érdekelt és befolyásolt kezét Kovács Gyula nyakán. Amint látszik, Tisza István legszemélyesebb ügyének rendőri elintézését igen jó és megbízható kezekbe tették le. Ilyen vérlázító aljasságra és becselenségre csak egy olyan rendőrség képes, amelynek Boda Dezső a főkapitánya.

A Tisza-sógor igyekszik is megfelelni annak a nagy várakozásnak, amelyet bítang atyafia az ő működéséhez fűz.

Vallatják Kovács apját.

Kovács Gyula 70 esztendőes édesapja, az öreg Strasser, szombaton reggel érkezett meg Budapestre hosszas, fárasztó utazás után. Harminckét órája folyton talpon van ez a szegény öreg ember, akit borzalmasan megviselt a fia dolga. Folyton ott leskelődik a szanatóriumban és reszkette várja a nagybeteg állapotáról szóló híreket. Ezt a testileg és lelkileg megtört öreg embert Tisza rokona Korodi kapitánnyal megidéztette szombat délután fél 4 órára. És a 70 éves Strassert délután fél 4 órától este fél 9 óráig megállás nélkül szüntelenül faggatta Korodi. Nem volt irgalom a szívtelen rendőrtisztnak, őt órán keresztül igyekeztek szégyen öreg Strasserből azt a vallomást

kicsikarni, hogy az ő fia előre megfontoltan gyilkolni akar. Az agyonfáradt, fia életéért sirva reszkető hetvenesztendős, rettenetesen lesújtott apával akarják őt kegyetlen órán át igazoltatni a fia gyilkos szándékait. Holott a büntető pörrend szerint az apa egyáltalán nem köteles vallomást tenni a fia ügyében, de mert a Tisza Pista korszakát éljük, itt a betyárszabályok mértékadó és most a geszti smucig, perverz örültnek a rokona vezeti a rendőri nyomozást, megtörtént ettől ez a példátlan lelketlenség. Szegény öreg Strasser öt órai kinszenvedés után, amelynek minden percét arra használták föl, hogy a fia hóhérvá tegyék, meggyötörve, halálosan kimerülten távozott a rendőrségtől és szaladt a szanatóriumba, megtudni, hogy van az ő szenvedő fia...

A munkapárti véredek.

Borzasztó fölháborodást keltett mindenfelé, hogy a munkapárti betyárok a véreben fetrengő Kovács Gyulát megrugdalták, összeverlék, gyáván összemarcangolták. Egy kitartott pizsoklapban péntek este még eldicsekedtek a munkapárti véredek „hőstettükkel”, szombaton pedig már szemtelenül letagadnak mindent, amint erről más helyütt bővebben írunk. A gyáva hazudozásban elüljár Nagy Sándor képviselő, aki pedig legelőször rugdalta meg a haldokló Kovács Gyulát. Nagy Sándor buta és hepciáskodó nyilatkozatára a kutya sem hallgat, annyira nem, hogy amikor a gyáva vitéz szombaton odapimaszkodott a képviselőházi újságírókhoz és letagadni próbálta, hogy ő Kovács Gyulát megrugdalta, Persián Ádám hírlapíró odakiáltotta a munkapárti ripóknek, hogy hazudik. Nagy Sándor gyáván elotródott, mivelhogy Persián Ádám nem feküdt véresen és ájultan és így a sértést le kellett nyelni.

Makai Endre dr., a Herczl-szanatórium operatőre különben szombaton megjelent a Népszava szerkesztőségében és kijelentette, hogy ő jelent volt, amikor Herczl tanár megvizsgálta Kovács Gyulát, akinek testén nem lehetett megállapítani, hogy megrugdalták volna. Ez a kijelentés elgyöngül azzal a legalább negyven tanuvallomással szemben, amely egytől-egyig megállapítja, hogy Nagy Sándor és csirkefogótársai a haldokló Kovács Gyulát kegyetlenül elgyötörték. Ezt a tényt a Tisza-betyároknak nem sikerül lehazudni, bárhogy szégyenlik is most már magukat.

A pesti utca

szombaton is megőrizte forradalmi képét, ámbar egyes helyeken úgy látszott, mintha a katonaság egy részét bevonták volna. Ez azonban csak látszat. A haderő egy részét udvarokba dugták el, de az ostromállapot változatlanul fennáll. Tiszáékra rengeteg katona, csendőr és rendőr vigyáz, az ellenzéki képviselőket utcákhoz szorítva lelkesen éljenzik a tömegek.

A fölrobbant puskaporraktár.

Hogyan történt a robbanás? — Keresik a meggyilkolt munkások testrészeit.

(Wienerneustadt, június 7. — Soproni tudósítónktól.) Hatalmas döbbenés reszkettette meg pénteken reggel 1/9 órakor Sopron város falait. Az első percben mindenki földrengésről beszélt, negyedóra alatt azonban már jöttek az első telefonjelentések, amelyek borzalmas részleteket hoztak a felixdorfi, majd a blumai, végül a wöllersdorfi puskaporgyárban történt robbanásról. Sok száz halottól beszélték. A környékbéli falvakban a robbanás meglehetősen károkat okozott az ablaküvegekben. A legközelebbi vonattal indultam Solenauba, ahonnan legkönyebben érem el Wöllersdorft, ahol nagy katonai löpőgyár van. A Sopront környező falvakból százezrekre jöttek az emberek, siró asszonyok ezzel a vonattal; mert tudni kell, hogy itt, a határon lévő állami

dinamit-, löveg- és puskaporgyárakban legtöbbnyire sopronvármegyei munkások és munkások dolgoznak. Savanyukuti állomáson kérdezősködésekre egy csendőr elmondta, hogy a robbanás a steinfeldi katonai gyakorlóterén történt, ahol egy katonai löpőszertár robbant föl. A bécshelyi állomásnál tehát kiszálltam és kocsin igyekeztem a Wienerneustadtól mintegy háromnegyedóránnyira levő színhelyre. Az uton ezer meg ezer ember ment, hatalmas katonai autók robogtak ki és be. Számos magánautó, két- és egyfogatu kocsis valóságos tett parkot a téren a hangárak közöttlen közelében.

Mi történt?

A sűrű embertömegben utat vágtam magamnak, katonák álltak körül, mintegy kétszáz méter körzetben egy helyet, amelyen néhány kötőrmelék feküdt. Mintegy 150 méternyire egy kis házika állt, amelynek teteje nem volt; csupasz falai megrepedeztek és a berendezés is teljesen darabokra tört. Az ott tartózkodó tiszt kérdésekre a következő fölvilágosítást adta:

— Wienerneustadtól mintegy háromnegyedóránnyira e helyen állott a 48. számú katonai objektum, amelyben kizárólag puskaport raktároztak el. A város tanácsa azonban már régebben kérte a katonai hatóságot, hogy ezt a 48. objektumot, amely immáron nagyon közel van a városhoz és amelynek közvetlen közelében vannak a katonai rögülőgépek hangárjai is, vigyék el egy távolabb fekvő vidékre. Az ott beraktározott löpört tehát már hosszabb idő óta szállították az új magazínba. A löpör szállítása egy már négy év óta használatban lévő teherautóval történt. A puskapor csomagolásait részint civil alkalmazottak, részint katonai alkalmazottak végezték. Mai napon állítólag kilenc civil ember állott itt alkalmazásban. Pénteken reggel 1/9 órakor a már megrakott autóból benzintartója meggyújtott és rövid néhány pillanat alatt megtörtént a robbanás, amelynek ereje szétvetette az egész épületet, úgy, hogy a kövön sem maradt. A 48. objektumban foglalkoztatókat emberek csak darabokban tudták sok száz méternyi távolságban összeszedni. A mintegy 150 méternyire fekvő katonai őrházat a légnyomás szétvetette és a bent lévő két katonát megölte. Az ajtó előtt üldögélő őrsvezetőt padostól messze elvitté; súlyosan sérült állapotban vitték a helyőrségi kórházba.

Erdekes azonban a fölrobbant magazin előtt szolgálatot teljesítő katona esete. Az illető halott a benzín robbanását és mindjárt utána erős sistergést hallott. Futásnak indult, de alig tett néhány lépést, a légnyomás elsodorta és mintegy 600 méternyire vité; jobb kezéről négy ujj hiányzik, egyéb baja nem történt. Borzasztó hatása volt a robbanásnak a közelben gyakorlatozó bosnyák katonákra. A vezető századosnak jobb kezét tépte ki a robbanás, a katonák pedig szétvetette a szélrózsa minden irányában. Ezek között van mintegy 100 súlyos sebesült. A robbanás színhelyétől félóránnyira vana wöllersdorfi katonai löveggyár, mellette pedig egy hatalmas, emeletes arzenál. Ennek a számos épületrészből álló, valóságos katonai városnak nem maradt egy ép ablaka. A légnyomás a tető cserepeit darabokra tépte. Az éles ablaküvegek sok katonai alkalmazottat súlyosan megsebesítettek. Óriási szerencse, hogy a robbanás alkalmával a beraktározott puskapornak csak 1/4 része volt még a 48. objektumban, mert különben a robbanás okvetlen szétvetette volna a wöllersdorfi löveggyárat is, amelynek kiszámíthatatlan következményei lettek volna.

A sebesültek és halottak.

Délután 3 óráig már sok halottat számítottak össze; ekkor a sebesültek számát több százra tették. A súlyosan sebesülteket egyelőre az arzenálba helyezték el. A mentés munkálatainál a bécsi mentőegyesület is résztvett több mentőautóval. Egy súlyosan sebesült ember fájdalmában megőrült; kilétét még nem tudják. A bécsi mentők vették ápolás alá. Délután kezdték meg a könnyebb sebesültek szállítását a kórházba. Wienerneustadtban beszéltek, hogy az iskolába két iskolásfiú annyira megijedt, hogy holtan estek össze.

A katonai vizsgálóbizottság délután 3 órakor kezdte meg munkáját annak megállapítására, mi okozta a robbanást. A szétvetett épületről mintegy 1000—1500 méternyire lehetett megtalálni a robbanást okozott autóból vasalkatrészeit. A néhány száz méternyire fekvő hangárokat a robbanás ereje erősen megrongálta; az első számú pedig teljesen szétvetette. Délután folyamán erősen terjesztették azt a hírt is, hogy a 48. számú löszerraktárt fölrobbantották, sőt már azt is tudták, hogy ezelőtt 14 nappal is egy hosszabb gyújtózsínort talált az őrt álló katona. Ezt azonban a katonai hatóság titokban tartotta. Pénteken délután Wienerneustadt város tanácsa hatalmas plakátokon figyelmeztette a közönséget, hogy a robbanás körül található lövegrészeket ne hozzák be a városba, mert esetleg baj származhatik be-